

44

44

De jaren tussen Gemeentepolitie en
Nationale Politie

Bert Bonnemaïjers

Voor Irma, die altijd op alle moeilijke momenten voor me klaarstond en me zo heeft behoed voor mentale schade.

Voor mijn vader, die mij is voorgegaan, als politieman én als schrijver.

Voor mijn vader én mijn moeder, die mij de geestelijke bagage hebben meegegeven om dit vak te kunnen uitoefenen.

Voor mijn zoon, schoondochter en kleinzoons, die de belofte van een mooie toekomst belichamen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgenomen of openbaar gemaakt, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur

Auteur: Bert Bonnemaijers
Coverontwerp: Bert Bonnemaijers
ISBN: 9789403712604
© 2023, Bert Bonnemaijers

In oktober 2020 heb ik het schrijven van stukjes ontdekt als een uitlaatklep. De stukjes zijn in een soort blogvorm geplaatst op een Facebookpagina van politiemensen in Amsterdam. Kennelijk wordt daarmee voorzien in een behoefte want de reacties die ik van veel mensen krijg zijn werkelijk hartverwarmend.

Tot dan toe had ik er nooit over nagedacht om te gaan schrijven, maar de uitzonderlijke omstandigheden van 2020 met een pandemie, mijn pensionering en het overlijden van mijn lieve vrouw zorgden ervoor dat ik iets positiefs wilde doen tijdens de lockdowns.

De omslag komt als ik spullen van mijn werk aan het opruimen ben. Ik kom een oranje kartonnen mapje tegen met allerlei boekjes dat op mijn eerste dag bij de politie wordt uitgereikt. Ik moet dat mapje met mijn leven bewaken en weer inleveren als ik met ontslag ga. Welnu, als ik met pensioen ga willen ze dat mapje niet meer terug hebben. Wat mij vooral treft is dat er boekjes inzitten die al ouderwets zijn als mijn vader bij de politie begint, zo rond 1952. En dan gaat mijn fantasie met mij op de loop. Ik móet daar iets over schrijven en ik heb het, met groot vertoon van onbenulligheid, op die Facebookpagina geplaatst.

Nou, dat heb ik geweten! Achttien leuke opmerkingen en vijftientig “vind ik leuk” levert dat stukje op. In de opmerkingen lees ik voorvallen en situaties die mijn geheugen openen. Een tweede en een derde stukje volgen. En weer zijn fijne reacties mijn deel. Ik begin te merken dat het prikkelen van mijn geheugen steeds meer herinneringen vrijmaakt. Het ene stukje levert weer inspiratie op voor het volgende. Ik ben werkelijk verbijsterd dat ik nu al ruim honderdvijftig stukjes verder ben en dat mijn geheugen als het ware in een draaikolk leegloopt alsof het een gootsteen is waar de stop uit is getrokken. En nog is het einde niet in zicht.

Het belangrijkste is dat deze verhaaltjes voor mij een soort logboek beginnen te worden van alle bijzondere dingen die ik in al die jaren op het werk en privé heb meegemaakt, dingen waarvan ik eigenlijk denk dat ik ze allang ben vergeten. Het kan niet anders dan dat er op enig moment een eind komt aan die inspiratie, want dan is alles geschreven, maar zo lang het komt blijf ik schrijven.

Dit is dus een bundel vol korte verhalen, die alle een gebeurtenis of situatie als onderwerp hebben.

De volgorde is deels chronologisch. De delen zijn een beetje per periode ingedeeld. Maar de chronologie is zeker niet in alle gevallen aanwezig. Vooraf wil ik toch een paar opmerkingen maken:

- Ik heb wat moeite met het feit dat de term “ik” nogal veel voorkomt in de stukjes. Lijkt het verhaal dan niet te zelfingenomen? Aan de andere kant heb ik bij de politie geleerd dat ieder proces-verbaal met “ik” of “wij” begint. In die zin is het voor mij niet heel vreemd om de ik-vorm te gebruiken. Daarnaast gaat het om persoonlijke belevenissen. Maar toch vind ik het wat ongemakkelijk.
- Een waarschuwing is trouwens op zijn plaats. Een leven als politieambtenaar levert niet alleen maar leuke belevenissen op. Gebeurtenissen aan de zelfkant van de maatschappij, tragische ongevallen en gedrag van slechte mensen veroorzaken slachtoffers, net zoals er onder politiemensen mentale slachtoffers vallen als gevolg van de gruwelijkheden die ze soms meemaken. Als je dit leest, bedenk dan dat er geen waarschuwingen bij de afzonderlijke stukjes staan.
- Privacy is tegenwoordig van groot belang. Als er in een stukje namen, locaties of omstandigheden worden genoemd, ga er dan van uit dat ze fictief en soms onvolledig zijn. Ik heb mijn

best gedaan om ervoor te zorgen dat plaatsen, namen en omstandigheden zo min mogelijk herleidbaar zijn, hoewel dat niet altijd is gelukt.

- Je zult veel situaties tegenkomen die grappig lijken. Vanuit een bepaald perspectief gezien lijkt politiewerk dan vooral een bron van lol. Dat is niet zo. Dat er grappen worden gemaakt heeft er alles mee te maken dat humor een manier is om alle narigheid die dit werk met zich meebrengt te verwerken. Humor haalt de druk van de ketel, het is een veiligheidsventiel. Maar aan de andere kant is humor ook gewoon leuk en grappig. En daar mag best om gelachen worden. Daarnaast is de tijdgeest tegenwoordig anders dan toen. Humor is in de jaren zeventig en tachtig wat harder dan nu.
- Politie mensen zijn net als iedereen gewone mensen, met sterke en zwakkere karaktereigenschappen. Het beroep is bijzonder. Het is uitsluitend het werk dat het zijn van politieambtenaar bijzonder maakt.

Een speciaal woord van dank wil ik uitspreken aan het adres van “Francesco di Westeroppi”, die door het starten en het beheren van de FaceBookpagina “Vrienden van de Eenheid Amsterdam” in grote mate heeft bijgedragen aan het ontstaan van dit boek.

Deel 1: Proloog (1956-1976)

Het is een mooie titel voor het eerste deel van deze bundel: Proloog. Het suggereert een aanloop naar een bepaalde situatie. En eigenlijk is dat ook zo. Als je vierenveertig jaar bij de politie of een andere werkgever hebt gewerkt, dan zou je kunnen zeggen dat er gebeurtenissen zijn geweest die je als het ware rijp voor dat werk hebben gemaakt. Je ouders spelen daar een grote rol in, maar ook de omstandigheden waarin je opgroeit.

In deze proloog vind je verhaaltjes die ik me kan herinneren, maar die alle in meer of mindere mate van invloed zijn geweest op mijn besluit om bij de politie te solliciteren. Ze zijn van vóór mijn politietijd, uit mijn jeugd. Het is de aanloop naar het bepalen van de keuze voor de politie.

1.1 Slaapkop

Mijn vader had een beetje een schizofrene kant. 's Avonds was hij niet naar zijn bed te branden en 's morgens had hij zoveel heimwee naar zijn mandje dat hij er bijna niet uit te krijgen was. Hij had echt een gruwelijke hekel aan vroeg opstaan. Hij werd bijkans onpasselijk als hij dacht aan bouwvakkers, die iedere dag om zeven uur moesten beginnen. Hoe laat, of liever hoe vroeg moesten ze dan wel niet opstaan? Hij heeft mij dat meermalen gezegd. Hij probeerde zelfs op mij invloed uit te oefenen dat ik een beroep zou kiezen waarbij ik niet te vroeg hoefde op te staan. Dat is hem redelijk gelukt.... Ik ben geen bouwvakker geworden.

De politie zorgde ervoor dat hij tenminste niet iedere dag ochtendienst had, gemiddeld hooguit een keer per week. Er waren genoeg dagen dat hij kon uitslapen. Daar kon hij mee leven, al was dat niet van harte.

Maar pa versliep zich wel eens. Op een zondagochtend, toen hij ochtenddienst had, wat ik natuurlijk toen als jochie van toen vijf¹ niet wist, lag hij om acht uur nog heerlijk te slapen. Ik was al naar beneden gegaan en zat te spelen. Telefoon hadden we nog niet, dus pa kon niet uit zijn bed gebeld worden. Opeens ging de deurbel. Twee geüniformeerde politieagenten: ‘Zo jongetje, wil jij even open doen?’ Mij was geleerd om nooit, maar dan ook nooit de deur open te doen voor vreemden. ‘Ik mag de deur niet open maken voor iemand die ik niet ken’, was mijn antwoord door de brievenbus. Dat was het eerste gebod en daar hield ik me stipt aan.

‘Wil je papa dan even wakker maken?’, vroeg de agent. Het tweede gebod, zo mogelijk nóg strenger, was: nooit, maar dan ook écht nooit papa wakker maken! ‘Ik mag papa niet wakker maken’, zei ik, goed opgevoed als ik was. Die twee dienders dropen uiteindelijk onverrichter zake af, op hun nummer gezet door het vijfjarige zoontje van hun collega... En pa sliep heerlijk uit tot een uur of negen, tot hij vanzelf wakker werd. Toen sloeg de stress wel toe.... ‘Verdorie!! Ik moet werken... ik heb me verslapen!’ Op het bureau werd hij er natuurlijk over in de maling genomen, ook door die collega’s die door mij tot een roemloze aftocht waren gedwongen. Pa was voor hen op dat moment de ideale bliksemafleider, zo bleven ze zelf een beetje in de luwte bij al die grappen en grollen.

Ik heb dat verhaal later nog vaak in geuren en kleuren moeten aanhoren en er werd altijd smakelijk om gelachen.

Na verloop van tijd ging mijn vader bij de recherche. Stiekem heb ik hem er wel eens van verdacht dat hij heeft ingecalculeerd dat daar geen ochtenddiensten werden gedraaid. Maar daar kreeg hij een ander “cadeautje” voor terug: hij werd met enige regelmaat ’s nachts uit bed gebeld als er zich weer een lijk of brand aandiende.

---

¹ Het is omstreeks 1961

Op de een of andere manier gedijde hij daar toch beter bij. De wetenschap dat de wekker de volgende ochtend om zes uur zou aflopen maakte hem wat onrustig; dan werd hij liever midden in de nacht onverwachts uit bed gebeld. Dan had hij de uren daarvoor tenminste ongestoord geslapen!

En nu ik er aan terugdenk kan ik me niet meer herinneren dat hij zich versliep sinds hij bij de recherche zat. Daarvoor gebeurde dat verslapen wel vaker.

Gek genoeg heb ik me in al die jaren bij de politie, voor zover ik me kan herinneren, zelf nooit verslapen. Te laat komen gebeurde wel eens, maar dat was dan vaker aan de verkeerssituatie te wijten, een gestremde tram of een ongeluk in de Coentunnel, waardoor je een paar uur vast stond, bijvoorbeeld. Hoewel ik weliswaar een hekel had en heb aan een vroeg aflopende wekker was het voor mij eigenlijk nooit écht een punt.

Ochtenddiensten² waren niet mijn favoriete diensten. Ik ben nooit met tegenzin naar mijn werk gegaan, maar als er dan diensten moeten worden gekozen, die daarbij in de buurt kwamen, dan waren dat ochtenddiensten, zeker in dat vreselijke nekkenbrekersweekend³. Maar dat was alléén omdat het een vroege dienst was.

Als we ons dan in de jaren zeventig voor de aflossing stonden om te kleden dan werd er gescholden en gefoeterd. Niemand nam daar op onze groep aanstoot aan en iedereen deed daaraan mee, het was eigenlijk een soort ritueel. Het mooie daarvan was dat iedereen even stoom kon afblazen zonder dat er iemand boos om werd, zelfs als het even echt werd gemeend. En soms brak de bevrijdende lach ook door als er weer eens een schilderachtig scheldwoord werd gebezigd. Als

---

² Ochtendienst: 07:00-15:00 uur

³ In het nekkenbrekersweekend kwamen na een vrijdagse avonddienst op zaterdag, zondag en maandag drie ochtenddiensten achter elkaar.

buitenstaanders zouden horen wat daar allemaal werd gezegd, zouden ze zich rot schrikken, maar gek genoeg versterkte het de groepsbinding, even zonder consequenties je hart luchten. We hadden allemaal een hekel aan die ochtenddiensten. Op het moment dat we aflosten was het over, dan gingen we over tot de orde van de dag.

En pa? Die heeft die uniformjaren met die ochtenddiensten gewoon uitgezeten, deed zijn werk, verrichtte zijn aanhoudingen, schreef zijn bekeuringen uit en versliep zich soms.... Tot op hoge leeftijd had hij een wat naar achteren verschoven dagritme, stond laat op en hij was 's avonds op zijn best.... Slaapkop!

1.2 9 september 1962

Wat is dat voor een datum? Dat hoor ik velen van jullie denken. Degenen die mij kennen beseffen dat ik op die datum nog maar een kind was, zes jaar oud om precies te zijn.

Toch is dit voor mij een heel belangrijke datum want deze dag markeert voor mij de allereerste bewuste herinnering aan wat politiewerk inhoudt, als toeschouwer weliswaar, maar toch....

9 september 1962, in mijn herinnering was het een zondag, na het checken van de eeuwigdurende kalender blijkt dat te kloppen. Het was ook een dag dat het mooi weer was. Mijn ouders en ik woonden nabij de kruising Pieter Calandlaan / Johan Huizingalaan⁴. Tegenover het Sierplein lag een daarna nog jaren braakliggend stuk terrein dat een ideale avonturenspeelplaats was voor opgroeiende jongens van een jaar of zes, zeven, met bosjes, bomen, kleine zandverstuivingen en kleine heuveltjes. Ik speelde die dag buiten, op dat braakliggende terrein met mijn vriendjes.

---

⁴ In Amsterdam

Ergens in de middag hoorden wij plotseling een enorme knal, alsof er een bom ontplofte. Over de Johan Huizingalaan begonnen mensen te rennen in de richting van de Plesmanlaan. Die buiten spelende jongens werden natuurlijk ook bevangen door een enorme nieuwsgierigheid en we renden naar de Johan Huizingalaan. Daar zagen we grote vlammen slaan uit de apotheek, een stukje verder in de richting van de Plesmanlaan, maar aanvankelijk onzichtbaar vanaf ons speelterrein door bebouwing die er voor stond. Op de straat vóór de apotheek lagen enorme hoeveelheden glas.

Het duurde niet lang of de eerste sirenes waren te horen, brandweer, politie, ambulances. Volop sensatie voor een jongen van zes jaar. Mijn vriendjes en ik stonden met grote ogen en open monden toe te kijken. Ik herinner me in het bijzonder de aankomst van een (toen nog zwarte) politiekever want de eerste die daar uitstapte was mijn eigen vader, gekleed in het zwart van het toenmalige politie-uniform, pet op. De pofbroeken en de laarzen werden toen al vrijwel niet meer gedragen.

Voor het eerst (en het laatst) van mijn leven zag ik mijn vader als praktiserend politieman in actie. Ook al hebben mijn vader en ik zo'n vijftien jaar tegelijkertijd bij dezelfde organisatie gewerkt, onze paden hebben elkaar gek genoeg nooit ambtelijk gekruist, zeg maar. In zijn laatste werkzame jaren hebben we wel in hetzelfde gebouw gewerkt, het HB⁵, hij bij een rechercheafdeling, ik op de meldkamer, maar dat waren werelden van verschil.

Enfin, de brand in de apotheek werd geblust, er waren twee gewonden door rondvliegend glas en de oorzaak was een gebroken gasleiding. Er werd die avond zelfs een item aan gewijd in het NTS journaal. Eigenlijk is het achteraf verbazend goed afgelopen.

---

⁵ HB: HoofdBureau (van politie, Elandsgracht)

De apotheek werd snel hersteld en in de jaren daarna betrad ik altijd met de nodige achterdocht de apotheek als we daar moesten zijn. Ik zag de kleine beschadigingen in de betonconstructie en de ‘hapjes’ beton die tijdens de explosie uit de randen waren geslagen. Ze waren ‘hersteld’ door ze over te schilderen, schijnbaar als een blijvende herinnering aan die explosie. Ik voelde me de eerste jaren daar niet op mijn gemak, alsof die explosie zich zou kunnen herhalen terwijl ik daar binnen was. Maar met het klimmen van de jaren sleet dat gevoel en een paar jaar later verdween die angst gewoon.

Mijn ouders hadden, als zovelen, een oude schoenendoos met daarin foto’s. Daar zaten ook foto’s in van het optreden van mijn vader op die dag op de Johan Huizingalaan. Wellicht hebben die foto’s een rol gespeeld in het bewaren van de herinnering.

En de datum? Die was ik dezelfde dag al vergeten, als ik die toen überhaupt al heb geweten, een kind van zes houdt zich niet bezig met data.

Decennia later was daar opeens de website www.delpher.nl, waar zo’n beetje alle Nederlandse kranten van de laatste eeuwen kunnen worden bekeken. En daar vond ik de datum: 9 september 1962, evenals krantenartikelen en -foto’s. Nu raak ik die datum niet meer kwijt, hij zit in mijn geheugen gebrand als het eerste bewuste moment waarop ik zag wat politiewerk betekent. Dat heeft zeker bijgedragen aan mijn latere keuze om bij de politie te gaan.

1.3 Diensttelefoon

In de jaren vijftig en zestig was er sprake van “verzuiling”, zoals dat werd genoemd. Religieuze en politieke richtingen hadden zo hun eigen zuil. De VARA en de PvdA waren samen zo’n zuil, net als KRO en KVP. Zo’n zuil bestond meestal uit een omroepvereniging, een

politieke partij, een vakbond en soms een maatschappelijke organisatie. Versnippering alom dus.

Je leven speelde zich binnen die zuil af. Ik ben in een katholiek gezin grootgebracht, dus een van mijn onvermijdelijke voornamen is Maria. Ik ging naar een katholieke school en mijn vader was lid van de katholieke politievakbond Sint Michaël. Dat was in die tijd zo en je wist niet beter.

Kun je je het tegenwoordig voorstellen dat er een tijd was dat we thuis niet eens over een vaste telefoon beschikten? Dat als je iemand moest opbellen je door weer en wind de gang naar de telefooncel moest maken? Toch was het zo. Een telefoon kostte geld en het politiesalaris was daar niet toereikend voor in die magere jaren.

Toch wilde mijn vader een telefoon. Hij werd actief in die katholieke vakbond en schopte het tot secretaris. Daar hoorde een telefoon bij, zo'n zwart bakelieten geval met een draaischijf en een wit knopje. Waar dat witte knopje voor diende is mij lang onduidelijk gebleven, iets met doorverbinden hoorde ik later. De bond vergoedde de telefoon, dus de missie van pa was geslaagd!

Die bondsafdelingen waren door die versnippering destijds zó klein dat voor vergaderingen geen zalen werden afgehuurd, nee die werden om de beurt bij de bestuursleden thuis gehouden. Het was begin jaren zestig en ik was vijf, zes of zeven jaar oud. Jong genoeg om op tijd naar bed te gaan als er thuis een vergadering van het plaatselijke bondsbestuur werd belegd. Toch lukte het niet altijd om op tijd in bed te liggen en dan zag ik die gewichtige grote mannen stuk voor stuk binnenkomen en aan de eettafel plaatsnemen.

Er was er één bij die ik nooit vergeten ben. Voor zover ik me kan herinneren deed hij me qua gezicht een beetje aan Godfried Bomans denken en hij had manieren die aan het hof van Lodewijk XVI in

Frankrijk niet zouden misstaan. Als hij binnenkwam liep hij op mijn moeder af, pakte haar hand, zakte een beetje door een knie, boog wat voorover, kuste net niet die hand en zei: 'Madame'. Hoewel die man uiterst beleefd was, vond ik dat heel erg raar, potsierlijk zelfs, vandaar dat ik dat nooit vergeten ben. Een bepoederde pruik en kniekousen zouden prima bij hem passen.

Mijn moeder zorgde voor koffie (te declareren bij de bond) en koekjes. Ik maakte soms het begin van die vergaderingen mee. Dan werd er een gebed uitgesproken en dan werd de vergadering geopend. Inhoudelijk is mij daar natuurlijk niets van bijgebleven, maar zo'n vergadering voltrok zich altijd via een vast ritueel, alsof het een gezelschap Vrijmetselaars was. Ik vond het als kleine jongen heel geheimzinnig en spannend.

Toen ik zelf bij de politie begon, in de tijd dat die verzuiling op zijn eind liep, ben ik lid geworden door bemiddeling van een ronselaar van dezelfde bond, die al snel opging in de ACP. Maar ook KVP, CHU en ARP gingen op in het CDA, een vergelijkbare verandering. KRO en NCRV zijn inmiddels ook samengegaan. Die verzuiling is tegenwoordig goeddeels verleden tijd.

Maar toch... die vreemde man die mijn moeder steeds een net-niet handkus gaf is mij altijd bijgebleven, vooral ook omdat ik als kleine jongen hem een keer een tekening liet zien van een boot die ik had gemaakt. Toen wierp hij vertwijfeld zijn handen in de lucht en zei: 'Heb je een boot getekend? Wat toepasselijk, ik zit zelf zwaar in de boot!' Wat hij daarmee bedoelde begreep ik op die leeftijd nog niet. Ook dat vreemde voorval heb ik onthouden, maar niet de naam van die man.

Maar wie weet, is er nog iemand uit de generatie van mijn vader die weet wie dat was. Het moet een Amsterdamse politiemann zijn geweest

die in het bestuur van de katholieke politiebond in Amsterdam heeft gezeten.

En pa? Die kreeg toen hij bij de recherche kwam een telefoonvergoeding van zijn werkgever. Hij heeft zich toen vrij snel teruggetrokken uit het bestuur van de bond, ook al omdat het recherchewerk teveel tijd begon te eisen.... Toen de politie later beter ging betalen bleek dat hij een vrijgevig en gastvrij man was. Want voor al die collega's die op bezoek kwamen stond altijd wel een drankje klaar. En die borrels declareerde hij nooit...

1.4 Toeters en bellen

Zo lang ik me kan herinneren was mijn vader bij de politie. Ik ben geboren in het OLVG⁶, en mijn ouders woonden in bij een oudere dame op de hoek van de Overtoom en de Pieter Langendijkstraat. De woningnood was, net als nu, kort na de oorlog gigantisch. Maar er werd wel wat aan gedaan. In de westelijke tuinsteden, in Buitenveldert en Nieuwendam werden aan de lopende band hele wijken uit de grond gestampt.

Pa werkte op het bureau Overtoom, hemelsbreed amper honderd meter van huis. Dat gaf hem natuurlijk nooit een marge om zich te verslapen. Hij liep naar zijn werk in ongeveer een minuut. Hij kon hooguit een halve minuut winnen door te rennen.

Ik zal een jaar of drie, vier geweest zijn toen pa me eens meenam naar het bureau. Ik was zwaar onder de indruk van al die grote, geüniformeerde mannen die daar rondliepen. Op het binnenplaatsje achter het bureau mocht ik in een pitwagen zitten, destijds een zwarte kever met een jankende sirene. Ik betwijfel of het toen al pitwagens werden genoemd, want met een zwaailicht waren ze niet uitgerust. Het

---

⁶ Onze Lieve Vrouwengasthuis

toppunt van al die lol was dat ik op de knop van de sirene mocht drukken. Horen en zien verging me. Ik hoorde alleen maar lawaai, want zittend op de rijdersstoel van die zwarte kever kon ik niet eens over het dashboard kijken.

Mijn ouders hadden geluk en kregen een zelfstandige eengezinswoning in Slotervaart toegewezen en ik kreeg daardoor een eigen kamer. De bouwplaatsen en de braakliggende terreinen in de omgeving waren waanzinnige avonturenspeelplaatsen voor opgroeiende jongens.

Op een dag, een paar jaar later, waren er net een paar bouwketen weggehaald. Mijn vriendjes en ik vonden stukken bitumen van de dakbedekking. Wat is nou leuker dan die rotzooi te laten smelten in een oud blik boven een vuurtje? Zo gezegd, zo gedaan... Het was ook heel leuk, tot het begon te borrelen en te koken. Er klonk een knal en de kokendhete zwarte smurrie spatte brandend in een flinke hoeveelheid over mijn kortgebroekte benen...

Ik was zeven of acht jaar oud en ik rende schreeuwend naar huis. Mijn moeder riep eerst dat ik me niet aan moest stellen, totdat het duidelijk werd dat ik verbrand was. Ik werd met mijn benen in een emmer koud water gezet, achteraf het beste wat ze had kunnen doen. Mijn vader belde de politie, of liever gezegd zijn collega's. Met toeters en bellen werd ik naar het Wilhelmina Gasthuis gebracht. Veel later hoorde ik dat Willem Oor achter het stuur zat. Maar wat een belevenis voor een kleine jongen! De pijn werd op slag vergeten. Door rode stoplichten, links langs tramhaltes, het was net een film!

In het ziekenhuis hebben ze uiteindelijk de teer laten zitten. Door de hitte waren de wonden meteen gedesinfecteerd en de teer voorkwam infectie van buitenaf. Eronder groeide uiteindelijk nieuw weefsel en de restanten van de teer verdwenen vanzelf. Ik heb een paar weken met mijn benen in het verband gelopen, maar daarna ging alles snel

over. Er is nu nauwelijks nog iets van terug te zien, wat dat betreft heb ik geluk gehad.

Wat later trok pa het uniform uit en ging bij de recherche, terwijl ik verder opgroeide. Het was thuis net een illegaal partycentrum: iedereen, ook mijn vrienden, kon langskomen en werd gastvrij ontvangen. Ik heb een schier onafzienbare rij collega's van mijn pa langs zien komen in al die jaren. Marius F., Nico K., Hans K., die op de Sloterweg woonde, Foppe van C., Leo van der N., Jan van M. Frank van den B. en nog veel meer. Volgens mij is er in die jaren een vermogen aan drank doorheen gegaan. Er werd toen niet zo moeilijk over gedaan, maar ik begrijp wel een beetje waarom hij zo vaak overwerkte. De drank werd duur betaald⁷, om Herman Heijermans maar eens vrij te parafaseren... En mijn moeder genoot er evenveel van, want zij was een gezelligheidsmens. Met een aantal van die collega's raakte pa goed bevriend en zij kwamen regelmatig bij ons over de vloer.

Als opgroeiende puber leerde ik me zo gemakkelijk te bewegen tussen al die dienders. Een toekomstvisie had ik nog niet. Aanvankelijk gooide ik er op school met de pet naar, maar uiteindelijk is het me toch gelukt om mijn HAVO-diploma binnen te slepen. Omdat ik niets beters wist heb ik uiteindelijk maar bij de politie gesolliciteerd, nadat ik in de laatste ronde was gesneuveld bij een sollicitatie voor de NPA in Apeldoorn.

Ik solliciteerde bij de politie omdat ik niet wist wat ik anders moest en omdat alles thuis politie ademde. Ik voelde me zeker niet ongemakkelijk tussen al die smerissen, dus het leek me wel vertrouwd. Maar man, man, wat was dat een schot in de roos!! Ik heb het ruim 44 jaar uitgehouden bij dat bedrijf. Natuurlijk is er altijd wel eens wat en soms moet je teleurstellingen verwerken, maar ik lieg niet

---

⁷ Uit: Op hoop van zegen; "de vis wordt duur betaald"

als ik zeg dat ik geen dag met tegenzin naar mijn werk ben gegaan. In elk geval kon ik nu legaal zelf de toeters en bellen bedienen, daar had ik Willem Oor of mijn pa niet meer voor nodig.

En van die hele rij collega's die thuis hun opwachting maakten kwam ik er velen tegen. Als eerste liep ik Willem Oor tegen het lijf, die groepschef was van een van de groepen in mijn parate peloton. Maar of hij nog wist dat hij mij ooit met toeters en bellen naar het ziekenhuis heeft gebracht is mij nooit duidelijk geworden, ook al kwam ik hem later ook nog tegen in district 4. Ik heb hem voor het laatst gezien op zijn afscheidsreceptie, toen hij in 1994 met pensioen ging. En pa is rond 1990 gestopt, hij heeft het ABP daarna nog een kleine dertig jaar een flinke poot uitgedraaid...

1.5 Mijn eerste aanhouding

Op mijn zestiende had ik mijn eerste vakantiebaantje, bij de ABN, voorloper van de huidige bank ABN-AMRO. Voor f 80,- (nu nog niet eens € 38,-) in de week netto mocht ik me daar vier weken uit de naad werken. Dat moest beter kunnen. Een jaar later raadde iemand me aan om als liftboy (echt waar!) bij de Bijenkorf te solliciteren.

Het was een prachtbaan. Je verdiende wel niet veel meer, maar men vond het niet verantwoord om iemand de hele dag in zo'n klein hokje te laten werken, dus het was een half uur op en een half uur af. De helft van de werkdag had je pauze, dus in elk geval lagen de verdiensten per werkelijk gewerkt uur in een veel betere verhouding.

De afdeling liften viel onder de bedrijfsbeveiliging. Er was voor de liftbediendes een pauzehok in de kelder van het gebouw. In de ruimte daarnaast had men een "cellengang" voor winkeldieven, je kunt het geloven of niet. Je kunt die hokken vergelijken met een dagverblijf.

De collega-liftbedienden, volwassen mannen die er soms al meer dan vijftien jaar werkten en dus acht uur per dag ruim tweehonderd dagen per jaar in die lift werkten, hadden ook nog een andere taak: openen en sluiten van de winkel. En als tijdelijke kracht hoorde dat dus ook tot je taak.

De beveiligers waren een categorie apart..., Starsky en Hutch-achtige amateur-detectives met uitgestreken gezichten die in burger de winkel rondstruinden op zoek naar winkeldieven, in niets te vergelijken met de beveiligers die je heden ten dage bij grootwinkelbedrijven ziet. Als er eentje werd gesignaleerd, dan werd hij (of zij) gevolgd en als er wat werd gepikt, dan werd zo iemand aangehouden. Dat ging niet zachtzinnig. Kans om zich te verzetten kregen de winkeldieven niet. Ze werden letterlijk in hun kraag gegrepen. Ik vraag me af of ze in alle gevallen zijn overgedragen aan de recherche van de Warmoesstraat, die in die tijd die zaken moest behandelen.

Soms ontsnapte er wel eens een. Tegen wil en dank heb ik een van die renners gestopt, omdat het sluitingstijd was en ik net een van de glazen deuren had afgesloten. Ik had de slotpin, op mijn hurken zittend, net afgesloten, toen die winkeldief, achtervolgd door een stel van die imitatie-detectives, aan kwam rennen. Hij dacht over mij heen te kunnen springen. Dat lukte ook wel, maar hij had niet in de gaten dat de gehard glazen deur hem zou belemmeren. Met een misselijkmakende klap knalde hij tegen het glas om daarna, een verticale vetvlek op het glas achterlatend, naar beneden te glijden, waarna hij door Jansen en Janssen ingerekend kon worden. Tot mijn verbazing bleek het glas harder te zijn dan de winkeldief, maar voor mijn gevoel had ik mijn eerste aanhouding gescoord! En ik was nog niet eens bij de politie!

Het was verder een hartstikke leuke baan, die ik een aantal jaren ook op de zaterdagdagen vervulde. En altijd die geaffecteerde opmerkingen van die nette dames met bontjes om hun nek, van die echte

Bijenkorfklanten: ‘U gaat ’s avonds in bed zeker ook nog op en neer hé?’ Het standaard antwoord was dan, met een veelbetekenende blik erbij: ‘Ja, maar niet in de lift, mevrouw’. Een nogal onbetamelijke vraag als je het mij vraagt, maar #MeToo bestond nog niet en van de Voice of Holland had nog niemand gehoord. Bovendien waren hier de dames de daders.... Soms werd daarover geklaagd maar het lukte eigenlijk steeds om zo’n klaagster de schuld te geven. Ons antwoord was goed beschouwd niets meer dan de zuivere waarheid en als er een vnzige lading aan die opmerking werd gegeven, dan was dat natuurlijk voor rekening van de klaagster, toch? We kwamen er in elk geval altijd mee weg.

Kort daarna sloeg ook in de Bijenkorf de vernieuwing toe. De oude liften met hun archaische bediening met hendels en pedalen verdwenen en werden vervangen door exemplaren met drukknopbediening. Het vak van liftbediende verdween, net als dat van schrijfmachinemonteur. Wat er met die oudere vaste collega’s is gebeurd weet ik niet. Ik heb ze nooit meer gezien.

In de film “Turks fruit” komt een scene voor waarin de lift uit die tijd te zien is, compleet met collega Ko, die voor mij herkenbaar in beeld komt. Toen ik de film jaren later zag stroomden de nostalgische gevoelens als een vloedgolf door mijn lichaam en kwamen er weer allerlei grappige herinneringen boven, ook die aan die eerste “aanhouding”!

Maar het allermooiste heb ik nog niet vermeld: het is mijn enige aanhouding geweest die ik later niet op papier hoefde te zetten.

Deel 2: Het echte leven gaat beginnen (1976-1977)

Negentien jaar oud was ik. Ik had na het behalen van het Havodiploma wat baantjes bij een uitzendbureau gehad, maar dat was altijd in de wetenschap dat dat toch maar tijdelijk was, net zoals de vakantiebaantjes. Ik was eigenlijk de kindertijd nog niet ontgroeid, vrij normaal als je beschermd bent opgegroeid en geen grote schokken in je leven hebt meegemaakt.

En dan blijkt dat je met succes door het sollicitatieproces van de politie bent gerold. Met ingang van 1 januari 1976 ben je werknemer van deze organisatie. Ook dat is het begin van een proces waarin je volwassen wordt. Het échte leven klopt aan de deur....

2.1 1976:1D

Maandag 5 januari 1976. Tweeëntwintig jongemannen variërend in de leeftijd van zeventien tot zo'n dertig jaar worden op de Sloterweg 700 in Amsterdam bij elkaar in één klas op de Politie Opleidingsschool geplaatst. Nu, zevenenveertig jaar later is er nog één werkzaam bij de politie, Peter.

Klas 1976:1D, dat is de officiële aanduiding. Het is een gezelschap van tegenstellingen, jonge jongetjes, waaronder ikzelf, net van de middelbare school, iets oudere jongens en dan natuurlijk de oudste categorie, mannen die al een carrière achter de rug hebben. De oudste van dat stel, Jon, krijgt al gauw de eretitel "opa" toebedeeld.

De tegenstellingen verhinderen niet dat er toch een echte band ontstaat, die tot op de dag van vandaag op de een of andere manier standhoudt. Een aantal van ons onderhoudt nog contact via een Whatsapp-groep.

Er zijn helaas ook een paar van onze klasgenoten overleden: Mart, Jon, Henk H. en John, maar ze zijn zeker niet vergeten.

Drie klasgenoten, Roy, Hennie en Henk vd V. hebben vanwege onvoldoende studieresultaten de opleiding helaas niet met een diploma kunnen afronden. Relatief weinig klasgenoten hebben al snel voor een loopbaan buiten de politie gekozen, Mart, Bram, Edwin en Eddy.

Gedurende het jaar opleiding hebben we twee klinedocenten, brigadier R., die me altijd een beetje aan Gerry Rafferty doet denken, en adjudant A., doorgewinterde smerissen, die van het zootje ongeregeld, dat 1D toch is iets samenhangends moeten maken. Dat is ze gelukt. Met R. heb ik later, in de periode dat ik HPO-mentor was, nog veel te maken gehad.

En dan heb je ook nog een nest met docenten die zich met schietvaardigheden en exercitie bezighouden, de heren V., A. en De B. Ik kan niet zeggen dat dat moderne heren zijn, integendeel, hun methoden doen, ons, vrijgevochten babyboomers en jonger, meer denken aan een Pruisische militaire academie uit de tijd van Bismarck, dan aan een modern opleidingsinstituut voor de politie in de jaren zeventig van de twintigste eeuw.

Er is ook een merkwaardig mannetje dat typeles geeft, op van die ouderwetse mechanische machines. Hij wordt al gauw "Okido" genoemd. Waarom? Ik heb geen idee. En voor de broodnodige EHBO-lessen krijgen we les van het duo dokter O. en broeder Van Z. Die laatste doet me een beetje denken aan een kruising tussen clown Bassie en Louis de Funès. Een klein driftkikkertje dat met heel veel energie zijn lessen geeft.

Als sportdocenten hebben we Wim de J., een oud-diender die de straat voor de sportzaal heeft verruild en Van A, die er een waar genoegen in

schept om ons uit te wringen. Wie absoluut niet vergeten mag worden is de docent Nederlands, Van N., met zijn sigaar en kleine hondje.

Onze klas is in zijn geheel extern, dus dat betekent dat we van het leven in het internaat vrijwel niets meekrijgen. Maar dat betekent ook iedere dag van en naar huis reizen. Dat heeft Henk vd V. geweten. Hij rijdt op een ochtend met zijn opgevoerde Yamaha brommer op het fietspad de vouwen uit de broek van adjudant A. Als hij daarop wordt aangesproken komt hij niet verder dan de legendarische woorden: ‘Ya, maar ha’. Het is het begin van het einde voor Henk als politieman. Het wordt uiteraard niet getolereerd dat hij op een opgevoerde brommer rijdt. Daarnaast laten zijn studieresultaten en de mate waarin hij nog onvolwassen is, ook veel te wensen over en hij wordt al snel voortijdig van de opleiding verwijderd. De rest van de klas haalt weliswaar de eindstreep van de opleiding, maar een paar helaas zonder diploma.

Na de diploma-uitreiking wordt het einde van de opleiding gevierd in de Huizingabar op de Johan Huizingalaan. Er gaat nogal wat drank doorheen en degenen die ik het heb gevraagd, zeggen dat zij er geen actieve herinneringen meer aan hebben. Nou..., ik vermoed dat dat meer met een man die Korsakov heet te maken heeft, dan met die man die Rutte heet.

Daarna zwermen we uit over het korps. Sommigen uit de klas kom ik regelmatig tegen, anderen jaren niet. Bram daarentegen wordt bij mij op de groep op de IJtunnel geplaatst en zo heb ik nog een aantal jaren met hem samengewerkt. Bram is echter meer muzikant dan diender en hij verlaat al snel de politie en nu is hij een succesvolle liedjesschrijver.

Vijfendertig jaar later is er bij Mart thuis een reünie georganiseerd. Op een enkeling na is iedereen er. Het is een bijzonder aangename bijeenkomst en als je de oude klassenfoto naast de groepsfoto van de

reünie legt, dan zie je wel dat de tand des tijds vreselijk heeft toegeslagen! In plaats van de jongelui met volle, kleurige haardossen uit 1976 grijzen je op de foto uit 2011 kalende en grijzende middelbare mannen tegemoet. Maar het is goed om te zien dat zelfs Hennie en Bram erbij zijn en de sfeer is onmiskenbaar prima!

En inmiddels zijn we allemaal, op Peter na, met pensioen en zijn we ouder dan onze docenten destijds waren. Het leven en werk hebben, bij sommigen meer dan bij anderen, hun sporen nagelaten en hopelijk zijn we een stuk wijzer geworden. Maar die 1D-tijd neemt niemand ons meer af en het is nog steeds leuk dat, na bijna een halve eeuw, een aantal van ons contact met elkaar onderhoudt. En dat is meer dan ik aan contacten op eerdere scholen heb overgehouden.....

2.2 Over duurzaamheid gesproken...

Op de allereerste werkdag (begin januari 1976) werd ook een oranjekleurige map met inhoud uitgereikt. Commissaris Mr. T. ("Tetje" voor intimi) de Jong benadrukte dat deze map met het eigen leven moest worden bewaakt.

De inhoud bestond uit diverse boekjes, zoals daar waren:

Bijstandsinstructie Gemeentepolitie;

Voorschrift pistool;

Aanvalsmiddelen;

Het Oranje Kruisboekje en nog veel meer.

Het boekje "Aanvalsmiddelen" is mij het meest bijgebleven, maar daarover later meer.

Ik was niet de eerste eigenaar van de map, want overal was een naam op gekliederd, Zevenbergen of zoiets. Er werd niets verspild. Een goed voorbeeld van duurzaam werken! Ik vermoed zelfs dat als ik een boekje was kwijtgeraakt dat ik er dan een schaderapport van had

moeten opmaken, waarna ik door de adjudant zou worden aangesproken op mijn onzorgvuldigheid. Misschien was het zelfs “rekening man” geworden.

Een aantal van de boekjes was gedrukt in 1952 (!!). Het toeval wil dat mijn vader ook bij de politie heeft gewerkt sinds ongeveer 1952 en hij was zelf ook in het bezit van zo'n map, in mijn jeugd heb ik die map vaak gezien.

Het boekje "Aanvalsmiddelen" ademde helemaal de sfeer van de start van de koude oorlog, direct ná de Tweede Wereldoorlog. Er werd dan ook gewaarschuwd wat te doen als er een V1 of V2 in aantocht was, wapens die de Duitsers in de nadagen van de Tweede Wereldoorlog gebruikten, maar die natuurlijk in 1976 al lang tot museumstukken waren gedegradeerd (of gebombardeerd, als ik een woordspeling gebruik).

Sinds 1 april 2020 ben ik met pensioen. Door de coronacrisis heb ik mijn spullen pas in de zomer kunnen inleveren. Dat ging allemaal prima, maar deze map wilden ze niet meer hebben. Waarom eigenlijk niet? De map maakte kennelijk geen deel meer uit van de uitrusting, destijds wel.

Ik kan het “Tetje” de Jong ⁸niet meer vragen, want zij is een aantal jaren geleden op hoge leeftijd overleden. Mij rest niets anders om deze map een plaatsje in mijn archief te geven. De opdracht om hem gedurende mijn loopbaan met mijn leven te bewaken heb ik vervuld.

---

⁸ Tetje de Jong heeft een pagina p Wikipedia, dus haar naam kan ik wel noemen.

2.3 Het MEOC

Het pand op de Sloterweg 700 te Amsterdam is al weer even verleden tijd, maar toch is het voor veel generaties dienders een bijna tastbare herinnering. In 1976 mocht ik me als jong broekie van 19 daar melden en de inmiddels beruchte doos met Vermande-boeken in ontvangst nemen. In dat jaar was het complex te klein, dus mijn hele klas was extern, zoals dat heette. Er werd wel aan een uitbreiding gebouwd. Ik woonde met mijn ouders dicht in de buurt dus dat was niet echt een probleem. Alleen kreeg onze hele klas niets mee van het leven op het internaat.

Van de oudere generaties kregen we veel te horen over vroeger en dan kwam altijd het vorige schoolgebouw ter sprake, in de Derde Oosterparkstraat 271, niet wetende dat we ná de opleiding als paraat peloton in datzelfde pand gehuisvest zouden worden.

Na de relatief moderne school op de Sloterweg was dit karakteristieke pand een beetje een kneusje. Oud en enigszins haveloos, een soort van overblijfsel uit een andere tijd, maar toch wel sfeervol. Het werd het MEOC genoemd, Mobiele Eenheid Opleidings Centrum, wij noemden het al gauw het ME-hok.

Als je vanuit de jaren zeventig dit pand binnenstapte, was het of je zó twintig, dertig jaar terug in de tijd stapte, toen al niet te vergelijken met het toenmalige heden. Ik heb later wel eens op TV een politiebureau in de DDR gezien, het was die wijze van inrichten dus. Sober, robuust, goedkoop en onderhoudsarm. Aan de overkant van de straat was een garage waar een aantal ME-voertuigen werd gestald.

Ik herinner me direct ná de ingang in de hal een brede trap naar de eerste etage. Op de begane grond was rechts een “sportzaal” met een granieten (!) vloer. Eigenlijk was het ooit als klaslokaal bedoeld geweest en die ruimte had ook dat soort afmetingen, dus te klein om

echt te sporten. Tijdens de zelfverdedigingslessen werden daar judomatten neergelegd, maar ook daarop was bezuinigd, want die judomatten bedekten niet de hele vloer. Lichting-genoot Chris M. heeft dat geweten. Toen hij een keer “slachtoffer” werd van een heupworp sloeg hij keurig, zoals dat hoort, af om zijn val te breken. Alleen... hij sloeg naast de mat op de granieten vloer. Pijnlijk! Ik hoor de klets van het vlees op de granieten vloer nóg en ik zie nog steeds het gezicht dat hij daarna trok... Gelukkig liep hij geen letsel op, alleen zijn ego liep lichte averij op.

Mijn vader heeft daar ook zijn politieopleiding genoten. Op zijn klassenfoto ontdekte ik iets vreemds! Vroeger, in het begin van de jaren vijftig, was het huisnummer van het pand 197. Het is de gemeente dus op de een of andere raadselachtige wijze gelukt om er enige tientallen huisnummers tussen te frommelen. Het zal alles te maken gehad hebben met stadsvernieuwing en nieuwbouw op bepaalde plekken in de Derde Oosterparkstraat. Ik kan me niet herinneren of dat nummer al gewijzigd was tijdens mijn verblijf daar

Ons blauwe leger gebruikt het pand inmiddels niet meer. De ME is achtereenvolgens verhuisd naar de Rhôneweg en daarna naar de Johan Huizingalaan.

En het pand zelf? In tegenstelling tot de Sloterweg 700, dat is gesloopt, staat het er nog steeds en het heeft alle stormen doorstaan. Inmiddels is het in gebruik bij een ander leger dan het blauwe: het Leger des Heils. Op Google Streetview is te zien dat het pand er picobello bij staat. Er wordt in ieder geval goed voor gezorgd, maar ik denk niet dat er nog aan judo wordt gedaan in dat sportzaaltje.

2.4 Exerctie

Met militarisme en het leger heb ik nooit veel opgehad. En toen aan de horizon de dreiging van de dienstplicht opdoemde werd mijn lust

om in het legergroen voor het vaderland te moeten marcheren steeds meer uitgehold. Ik had vrienden die in dienst zaten en hun verhalen stemden me nooit vrolijk. Niks voor mij, het leger! En dan de opmerkingen van oudere mensen: ‘Daar maken ze een kerel van je!’, ‘Het is goed voor je ontwikkeling!’... Jaja, vast...

Maar een baan bij de politie kon ervoor zorgen dat je niet in dienst hoefde. Dat was een uitweg! Mijn vader werkte bij de politie en via hem had ik wel een beeld gekregen van wat ik daar kon verwachten. Niet dat dat de voornaamste reden was om bij de politie te willen, maar het was mooi meegenomen! Er kwamen veel collega’s van hem over de vloer, ook leidinggevend. En de soepele omgangsvormen bevielen mij wel.

Toen mijn sollicitatie de deur uit was kwam de gevreesde oproep voor de keuring voor de militaire dienst. Ik werd goedgekeurd. Mijn sollicitatie bij de politie liep nog steeds toen het Ministerie van Defensie mij een brief stuurde waarin stond dat ik buitengewoon dienstplichtig was en dat ik dus voorlopig was vrijgesteld van opkomst. Ik sprong een gat in de lucht! Toen kort daarna duidelijk werd dat ik bij de politie was aangenomen was ik blij dat ik niet hoefde te marcheren voor het vaderland!

De opluchting sloeg al snel om in een lichte teleurstelling: de politie bleek net zo te zijn georganiseerd als een leger, met uniformen (dat wist ik natuurlijk al wel), rangen en standen. Met epauletten op je schouders en biezen op je broek. De brigadiers, adjudanten, inspecteurs, hoofdinspecteurs en commissarissen hadden soortgelijke bevoegdheden als het leger. De opleidingsschool was helemaal anders dan ik had verwacht. De soepele omgangsvormen die ik thuis had gezien bleken op die school helemaal niet te bestaan!

Op de opleidingsschool in de houding staan voor een “meerdere” (was ik dan een “mindere?”), groeten, het waren allemaal disciplineregels

die rechtstreeks afgekeken waren van de krijgsmacht. Ik wist dat het er uiteindelijk in het korps wat gemakkelijker aan toe zou gaan, maar toch..... zó streng had ik het niet verwacht.

En dan krijg je een rooster, waarin staat dat je op gezette tijden exercitie hebt. Exercitie! Dat in de maat lopen, zoals je dat altijd op TV zag op 1 mei op het Rode Plein in Moskou! Ik had gehoopt door de politie te kiezen daarvan verschoond te blijven. Maar ja, je had slechts twee keuzemogelijkheden: ontslag nemen of meedoen. Het werd meedoen. Laf, ja... ik weet het...

En daar stonden we dan, op een gure lenteochtend op het oude APGS-terrein, met de hele klas in “rotten van twee”, zoals dat genoemd werd. Een van de schietdocenten, een hoofdagent, had zich de lachwekkende maniertjes van een echte sergeant aangemeten en stond ons allerlei commando’s toe te brullen. Het lukte niet erg om die snel genoeg in je geheugen op te slaan, zodat dat het marcheren van ons meer weg had van Laurel en Hardy in het Vreemdelingenlegioen, dan van een goed geoliede machine. De instructeur begon steeds harder te schreeuwen en langzaam maar zeker ontstond er enige orde in de chaos.

‘Voorrrwaarrts árrrrs!!!’ riep de instructeur. We keken elkaar aan. Wat bedoelde hij daarmee? Zou dat “Voorwaarts mars” betekenen? Ik heb dat later nog meermalen gehoord, maar nooit begrepen waarom die “M” niet werd geroepen. Met dat commando dacht ik eerder aan een zekere lichaamsopening waar rottende afvalstoffen het lichaam verlaten dan aan rotten marcherende soldaten of politiemensen. En om me heen kijkend was ik zeker niet de enige die dat verband legde.

We konden er niets aan doen, onze klasgenoten en ik, maar we kregen steeds vaker de slappe lach om de manier waarop die hoofdagent ons tot een gedisciplineerde eenheid probeerde om te toveren. En hij begon daarbij steeds harder te brullen: ‘Luisterèèè!!!!’. Hij leek majoor Kees wel....

Maar uiteindelijk lukte het wel om onze klas naar de commando's te laten luisteren en was er zowaar een geoliede machine te zien.

En wat was het uiteindelijke doel van al die lol? Om goed voor de dag te komen bij de paraatheidsoverdracht van de ME! Daarna heeft nooit, maar dan ook echt nooit meer iemand 'Voorrwaarrrrts árrrrs!' tegen me geschreeuwd. In één jaar werden je de grondbeginselen van de exercitie bijgebracht en heb ik tegen wil en dank geleerd om voor het vaderland te marcheren, alleen niet in legergroen, maar in politieblaauw, om alles na de paraatheidsoverdracht weer te vergeten. Als je het mij vraagt was het pure tijdverspilling, maar achteraf konden we het ook als een vorm van ontspanning zien, want we hebben er ook vreselijk om gelachen.

2.5 AU!!

Het is inmiddels algemeen bekend, veronderstel ik, dat ik iets heb met de Nederlandse taal. Ik vind het een mooie en uitgebreide taal waarmee je je op veel manieren kunt uitdrukken. Natuurlijk heb ik op de lagere en middelbare school, net zoals ieder ander, taalonderwijs gehad, maar mij is het taalonderwijs op de politieschool wel het meest bijgebleven.

Dat kwam eigenlijk vooral door de docent, een bijzonder figuur. Het was een lange, rijzige man die altijd met zijn onafscheidelijke stompje sigaar tussen de lippen en een oud, bruin hondje aan de lijn het lokaal kwam binnenschrijven. Dat schrijven was noodzakelijk omdat het hondje gewoon niet harder meer kon lopen.

Datzelfde hondje heeft ooit eens een oloploop in de gang veroorzaakt omdat hij een niet zo krokante kroket had geproduceerd en in die gang had achtergelaten. Vervolgens liep het hondje weer met een uitgestreken hondenkop achter zijn baas aan, terwijl zijn product al

dampend en riekend in de gang achterbleef. Dat het een beetje apart was om je huisdier mee naar je werk te nemen, daar had hij letterlijk schijt aan, een aardige woordspeling in dit verband.

Deze docent had wel een heel bijzondere manier van lesgeven. Naast de nodige lessen die hij gaf, keek hij ook het schriftelijk werk na. Een aantal van ons werd geconfronteerd met het woord “AU!” In het rood in de kantlijn. Als het heel erg was stond er “AU AU AU”!!

Op de vraag wat dat betekende, gaf hij als antwoord: ‘Ik heb een zo storende fout in zo’n werkstuk ontdekt dat dit mijn taalgevoelige ziel verschrikkelijk pijn deed.’ De docent was een man die ogenschijnlijk hard richting de pensioengerechtigde leeftijd ging, dus hij was niet meer de jongste. Maar eerlijk is eerlijk: hij gaf goed les en ik heb heel erg veel van hem geleerd.

Ook zo’n opmerking die hij meermalen maakte: ‘Je hebt cakebeslag en inbeslag’, als weer eens iemand inbeslag nemen in plaats van in beslag nemen had opgeschreven.

Hij had de uitstraling van een oudere versie van Hans Wiegel, (en die had toen, in zijn jonge jaren, al een oude uitstraling) hij droeg nog net geen zakhorloge met horlogeketting en ik weet zeker dat hij op de VVD stemde. Hij woonde in Bussum vlak bij de A1 en hij reed in een donkerrode, toen al haast antieke, Peugeot 404. Hij had conservatieve standpunten en droeg ze soms uit, al vraag ik me af of er veel van is blijven hangen bij 1976-1D....

Op het gebied van de taal was deze man beslist een autoriteit. Ik heb echt ontzettend veel van deze docent geleerd. Hij heeft me ook zover gekregen dat ik de Nederlandse taal als meer dan een communicatiemiddel ben gaan beschouwen en dat is meer dan alle eerdere docenten eerder voor elkaar hebben gekregen.

En nu schrijf ik af en toe deze stukjes, vastlegde persoonlijke herinneringen. Ik hoop zonder taalfouten, want ik zou het er moeilijk mee hebben als ik AU AU AU!! In de commentaren zou lezen. Ik weet dat ik nu iets uitlok, maar dat moet dan maar...

2.6 Paraat peloton

Als je halverwege de jaren '70 het jaar politie-opleidingsschool hebt afgerond en je bent geen vrouw (van emancipatie heeft bij de politie dan nog niemand gehoord), dan word je voor vier maanden bij de mobiele eenheid geplaatst. Dat is voor ons een maand opleiding, januari 1977, gevolgd door drie maanden paraat peloton, februari, maart en april van dat jaar. In die tijd kan de Amsterdamse politie het zich kennelijk veroorloven om een compleet peloton jonge agenten volledig uit de normale dienst te halen om paraat te kunnen zijn.

Die opleidingsperiode is natuurlijk gewoon nodig met formatieoefeningen achter het Olympisch Stadion, karabijschieten en weet ik wat nog meer, maar in de parate periode moeten we natuurlijk ook gewoon beziggehouden worden, want om het maar eufemistisch te zeggen, er zijn in die jaren nauwelijks ME-klussen. Het is nog vóór het krakersoproer van de jaren tachtig. Zo'n peloton bestaat uit een pelotonscommandant, meestal een hoofdinspecteur en twee sectiecommandanten, inspecteurs. Een sectie wordt in ons geval gevormd door drie groepen met aan het hoofd een brigadier. En er is per groep een chauffeur en een mentor. En deze "heren" leggen in samenspanning een onvoorstelbare creativiteit aan de dag in het bedenken van allerhande lolligheden waarmee ze de jonge dienders kunnen pesten. Dat wordt natuurlijk gerechtvaardigd door de opvatting te ventileren dat we moeten leren incasseren. Maar later is het mij duidelijk geworden dat sommige mentoren en chauffeurs er een bijna satanisch genoegen in scheppen om die groentjes even te pakken te nemen. Dat wordt jaren later wel duidelijk als een aantal

van die lieden achter de koffie zit op te scheppen over de lol die ze hebben gehad als ze weer een paraat peloton hebben begeleid.

In zekere zin is het natuurlijk nodig dat je je niet door iedere tegenslag uit het veld laat slaan, dus voor een deel ga ik wel mee in die redenering. En achteraf kijken de meesten toch terug op een prachtige periode. Ik in elk geval wel. Want incasseren hebben we daar wel geleerd en ook wordt er een stuk saamhorigheid gekweekt. Als jong diendertje weet je nog nauwelijks wat en ook al hebben we soms de leiding vervloekt, achteraf zijn de herinneringen zoet, ook aan die mentoren. Dus misschien hebben ze wel een beetje gelijk.

De leiding van het peloton beschikt over een schier onuitputtelijke lijst met kwellingen waaraan wij als “jongste bedienden” moeten worden onderworpen. Denk dan aan onverwachte droppings in het holst van de nacht ergens midden in de rimboe, of ongewapend een geënceneerde gijzeling beëindigen, dat soort stunts.

Tijdens een middagdienst op mijn 21e verjaardag gaan we niet naar huis, maar werden we ergens in de buurt van Harderwijk gedropt. We zijn de hele nacht zoet, tot vroeg in de ochtend. Bij mijn ouders zit het hele huis vol met gasten, inclusief mijn vriendin, die mijn meerderjarigheid komen vieren (dat is dan nog bij 21 jaar). Ze zijn in afwachting van het afwezige feestvarken, dat op dat moment met bemodderde kistjes aan de voeten door de rimboe bij Harderwijk struint.

Het hoogtepunt is de meerdaagse oefening. Het doel is om je drie dagen lang wakker te houden. Het begint er al mee dat we in de nacht daaraan voorafgaand om 03:30 uit ons nest gebeld worden om aan te treden. Mijn pa is het eerste wakker want de telefoon staat naast zijn bed, pech gehad. Hij is niet geamuseerd, kan ik zeggen. Uiteindelijk strijken we neer in Megen aan de Maas, waar we, gewapend met karabijnen het hele dorp moeten afzetten om iemand op te sporen. Een

van onze kameraden lost nog een schot met zijn karabijn en dat is niet écht de bedoeling. Gelukkig zijn ze geladen met losse flodders.

De nacht brengen we door in een soort van theaterzaal met rekwisieten van de Fabeltjeskrant. Ik kan me nog herinneren dat één van ons met een levensgrote Jacob de Uilkop op over het toneel loopt te paraderen, terwijl een ander op een trommel slaat. Van slapen komt natuurlijk helemaal niets, waarmee we als groep zelf voor de leiding het behalen van de doelstelling vergemakkelijken.

De volgende dag moeten we onder meer met zijn tweeën op één fiets een afstand afleggen, je weet wel, op zo'n degelijke Simplex. Terwijl ik fiets valt mijn maat op de bagagedrager in slaap en komt met zijn voeten tussen de spaken. Ik kan je verzekeren dat dat platte-bekwerk wordt. Gelukkig lopen we geen echte schade op.

Je hebt aan het begin en het eind van de periode de Paraatheids-overdracht, een militaristisch schouwspel waarbij ik achteraf blij ben dat we exercitie hadden geleerd van een oudere hoofdagent. Anders was het zeker net zo'n slapstick geworden als de Keystone Cops.

En als afscheid wordt er voor ons een feest georganiseerd, ik meen op het Buikslotermeerplein. Wat me daar vooral van is bijgebleven, is dat mijn vriendin (later mijn vrouw) exact dezelfde jurk heeft gekocht als de vrouw van de polotonscommandant. Beide dames hebben de hele avond venijnig naar elkaar zitten te kijken. Dat is toch wel grappig!

Op 1 februari 1977 brandt het Van Nispenhuis aan de Stadhouderskade af. In de tram op weg naar het Meoc zie ik de vlammen al uit het dak slaan. Het wordt de eerste en enige echte inzet van peloton '77-1. De hele dag hebben we afzettingen verzorgd en belangstellenden tegengehouden.

Op 9 mei 1977 begin ik als leerling aan het opleidingsposthuis Van Beuningenplein, toevalligerwijs dezelfde dag dat er tientallen doden vallen bij de gruwelijke brand in hotel Polen op het Rokin. Zo wordt onze parate periode bij de Mobiele Eenheid aan het begin en het einde gemarkeerd door spraakmakende branden. Is dat een voorbode van de krakersperikelen? Wie het weet mag het zeggen....

2.7 De politie, een vooruitstrevende organisatie?

Als je je oor te luisteren legde in de politiekantines, bij de gesprekken achter de balie, dan waren er momenten dat die heerlijke onderbuik-ontevredenheid lekker naar boven kwam. Kankeren, daar waren we goed in, soms lekker ongenueanceerd, maar dat luchtte op en zorgde ervoor dat we de dagelijkse routine en stress weer aankonden. Het is me overigens altijd opgevallen dat de mensen die dat deden over het algemeen zeer positief in hun werk stonden, maar dat het mopperen, zeg maar, als een soort veiligheidsklep diende die de druk verminderde.

Veel leidinggevendens snapten daar niets van, omdat in de carrièrerace mopperen slecht voor je toekomst was. Dus de carrièrejagers liepen veelal met een Positivogrijns op het gezicht gebrand rond en schrokken vaak een beetje van dat ongenueanceerde gemopper. Herkenbaar?

Vaak hoorde je dan dat de politie “altijd achter de feiten aanloopt”. Dat is deels logisch, we reageren als organisatie vaak op incidenten die al gebeurd zijn, hoewel er ook zoiets als preventie bestaat. Je hoorde dan dat we qua vervoer altijd achter liepen en dat onze organisatie vaak met lege handen stond, ouderwets was georganiseerd en dat de automatisering niet deugde.

Maar is dat werkelijk zo? Lopen we altijd achter de feiten aan? De laatste jaren zijn er grote klappen uitgedeeld door het hacken van

criminele communicatiesystemen en dat lukt niet met een achterlijke organisatie. Bij mijn weten is dat nergens op de wereld eerder gebeurd.

En hoe was dat dan vroeger? Zeg maar halverwege de jaren '70? De organisatie was destijds op bepaalde punten zijn tijd decennia vooruit. Echt waar? Jazeker!

Een kleine veertig jaar voordat het fenomeen “foodtruck” populair en hip werd beschikte de ME van de gemeentepolitie Amsterdam al over zo'n voertuig. De naam foodtruck was nog niet bedacht en onze rollende keuken werd “kadiwagen” genoemd. Het was een ME-voertuig met aan de zijkant een grote klep die open kon en waar op de zijkant een symbool van een vork en lepel was aangebracht. Er in stonden een of twee collega's kroketten en frikandellen te bakken, of broodjes te smeren. Aan gezonde voeding werd in die dagen nog niet veel aandacht besteed, de “vette hap” stond boven aan het verlanglijstje. De (meestal) mannen in de kadiwagen waren in die tijd geen bebaarde hipsters, maar besnorde dienders, in die tijd droeg bijna iedere mannelijke diender een snor.

De kadiwagen verzorgde de logistiek bij ME-acties, maar werd weer overbodig toen de LuPa's⁹ kwamen. We hebben er nooit meer wat van gehoord, verdwenen in de geschiedenis. Waar het voertuig is gebleven weet niemand. Met een beetje geluk is het van de sloop gered, opgelapt en doet het nu dienst als hippe foodtruck. Maar ik vrees dat het een roemloos einde op de sloop is geworden.

2.8 Simplex

Januari 1976..... Een van de eerste voorwerpen die je krijgt uitgereikt is je dienstfiets. Een Simplex, een merk dat dan eigenlijk al bijna ter

---

⁹ Afkorting van Lunchpakketten

ziele is. Alleen de naam Simplex bestaat nog, terwijl het merk eigenlijk al is overgenomen door Gazelle. Zelfs nu nog kun je fietsen onder de naam Simplex kopen.

Toch hebben die fietsen een onverwoestbare reputatie. Nu kan er ook niet veel aan kapot, want ze zijn uitgerust met een terugtraprem, een bagagedrager en een bel. Versnellingen? Vergeet het maar! Een voorrem? Hoe kom je erbij? Zelfs een standaard ontbreekt! Ok... verlichting is er wel, van die ouderwetse verlichting met een dynamo en een voor- en achterlicht, waarvan de draadjes steeds kapotgaan.

Voor mij is die fiets in dat eerste jaar aan de Politie Opleidingsschool Noord-Holland mijn enige vervoermiddel. Ik heb wel een andere fiets, maar daar kan ik in uniform niet op rijden, zo'n sportfiets is geen gezicht, dat past niet bij het uniform.

Want ik woon nog bij m'n ouders, in Slotervaart, vlak bij de kruising Johan Huizingalaan/Pieter Calandlaan. Dus dat betekent iedere dag in je uniform met de fiets op en neer naar de Sloterweg. Niet dat het zo'n afstand is, maar geen hond ziet dat je aspirant bent en over bewapening beschik je ook al niet. Als je tegen een incident aanrijdt, wordt er toch van je verwacht dat je iets doet en dat is toch een beetje merkwaardig in een tijd dat een diender zonder wapen de straat niet op mag. Gelukkig fiets ik het hele jaar zonder incidenten dagelijks heen en weer.

Gedurende die ritten blijkt ook dat het met de beroemde kwaliteit van de Simplexfietsen minder goed is gesteld dan de reputatie doet vermoeden. De Vermandeboeken hebben door hun losbladige systeem nogal incurante afmetingen om het zo maar eens te zeggen. Dik, zwaar en heel vierkant. Dat betekent dat ze eigenlijk niet in een normale tas meegenomen kunnen worden. Ik gebruik een sporttas die ik met snelbinders op de bagagedrager zet. Binnen een week begint de bagagedrager al te schommelen; het gewicht van de boekentas is